

TOWARZYSTWO
PRZYJACIÓŁ
SULEJÓWKA

„Któryś autor powiedział, że każdy człowiek ma w głębinach swego JA takie sanktuarium, do którego nie wpuszcza nikogo, a sam wchodzi tylko w ciszy zupełnej i samotności – w młodości wcale, w wieku dojrzałym, gdy cierpi i oddala się od świata, w starości ciągle tam przebywa!”

z listu Zofii Moraczewskiej z dn. 16 marca 1921

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA

Zofia Moraczewska z domu Gostkowska urodziła się w 1873 r. w Czerniowcach (na terenie dzisiejszej Ukrainy). Była córką Romana Gostkowskiego, rektora Politechniki Lwowskiej.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA

Początkowo uczyła się w domu, w 1889 r. ukończyła Zakład Wyższy Naukowy Żeński W. Niedziałkowskiej, a następnie Seminarium Nauczycielskie Żeńskie we Lwowie. W roku 1893 z odznaczeniem zdała egzamin dojrzałości, a dwa lata później egzamin na nauczyciela języka niemieckiego w szkołach powszechnych.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA

W młodości zaangażowała się w działalność społeczną i polityczną. W 1896 r. wstąpiła do Galicyjskiej Partii Socjaldemokratycznej. W tym samym roku wyszła za mąż za Jędrzeja Moraczewskiego, późniejszego premiera pierwszego rządu II Rzeczypospolitej. Z jej inicjatywy powstały organizacje „Związek Kobiet” i „Praca”, które popularyzowały idee socjalistyczne i niepodległościowe oraz zasady spółdzielczości.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA

Po wybuchu I wojny światowej rozpoczęła działalność w utworzonej w 1915 r. „Ligi Kobiet Galicji i Śląska”. Rok później została jej przewodniczącą. Tworzyła Ligę Kobiet Polskich. W okresie 1917–1918 pracowała w Związku Sanitariuszek, a następnie w 1919 r. w redakcji „Głosu Kobiet” w Warszawie.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA

W roku 1919 została wybrana na posła Sejmu Ustawodawczego RP. Była jedyną kobietą w klubie Związku Polskich Posłów Socjalistycznych. Głosowała za uchwaleniem konstytucji marcowej w 1921 r., za co otrzymała nagane partyjną. Na znak protestu wystąpiła z klubu i na kilka lat zawiesiła działalność polityczną. W 1930 r. została ponownie wybrana do Sejmu. W Sejmie była kierowniczką grupy w Komisji Imigracyjnej.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA

Po przewrocie majowym w 1926 r. dokonanym przez Józefa Piłsudskiego stanęła na czele Demokratycznego Komitetu Wyborczego Kobiet Polskich. W 1928 r. z inicjatywy Moraczewskiej został on przekształcony w Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, który stał się największą organizacją kobiecą w kraju. Dzięki jej staraniom przedstawicielki Związku weszły w skład delegacji rządowych na sesję Ligi Narodów w 1931 r. oraz na Konferencję Rozbrojeniową w 1932 r. w Genewie.

W 1933 r. zrzekła się stanowiska przewodniczącej Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet i wraz z grupą współpracowniczek wystąpiła z organizacji, protestując przeciw zbyt prorządowemu stanowisku Związku. W roku 1935 powołała do życia „Samopomoc Społeczną Kobiet”.

TOWARZYSTWO
PRZYJACIÓŁ
SULEJÓWKA

*W czasie II wojny światowej pracowała na rzecz Spółdzielni
Spożywców Społem w Sulejówku. Była organizatorką Komitetu
Obywatelskiego pomocy ofiarom wojny.*

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA

W grudniu 1940 r. została wraz z mężem usunięta przez Niemców z własnego domu. Odtąd Moraczewscy mieszkali w Drewniaku, I domu Piłsudskich w Sulejówku. Po wojnie władze komunistyczne pozwoliły jej na zatrzymanie „Dworku-Siedziba”, w którym mieszkała z siostrą i innymi lokatorami do swojej śmierci.

TOWARZYSTWO
PRZYJACIÓŁ
SULEJÓWKA

Od 1947 przygotowywała do druku Encyklopedię polskiego ruchu kobiecego. Zmarła 16 listopada 1958 r. w Sulejówku.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ SULEJÓWKA

Miała czworo dzieci. Pierwszy syn Tadeusz zmarł w niemowlęctwie. Drugi syn Kazimierz poległ w 1920 r., w czasie wojny polsko-bolszewickiej jako 17-letni ochotnik. Trzeci syn Adam był doktorem historii, a w czasie wojny kurierem (zginął w Auschwitz w 1941 r.). Córka Wanda była nauczycielką łaciny i żołnierzem AK, zginęła jak brat w Auschwitz w 1942 r.

TOWARZYSTWO
PRZYJACIÓŁ
SULEJÓWKA

Zofia Moraczewska została odznaczona Krzyżem Kawalerskim (1927) i Oficerskim (1930) Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Niepodległości (1931).